

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Ljubljana je o prejšnjih tarifnih nejednakostih popolnoma izgubila posredno trgovino na notranjsko in primorsko stran, ker si malone vse notranjske postaje tozemske blago vsled reekspedicije od Trsta morejo ceneje preskrbeti, nego od Ljubljane. Pri tem mora tudi izgubiti vesoljno trgovino na Gorenjsko in Koroško, ker morejo državne železnice postaje tamkaj največ blaga znatno ceneje dobivati od Trsta, nego li more to storiti bliže Trsta ležeče glavno mesto Ljubljana.

Vsi obrtniki na Gorenjskem imajo ugodnejše tarife nego v Ljubljani, takisto posestniki gozdov in zemljišča. Zdi se toraj, da je Ljubljana v vsakem obziru obsojena v to, da jo južna železnica in nje tarifne nejednakosti ugonobé; celo c. kr. glavno ravnateljstvo zdi se, da je v tem obziru brez moči. Kako bi bilo drugače mogoče, da se na državnem kolodvoru v Ljubljani ne sme oddajati niti sprejemati blago za Trst in da je promet od Ljubljane in do nje po pogodbi popolnoma bil izročen južni železnici, dočim je koj po otvorjenji peškega prometa za postaje Divača, Celovec, Ljubno in Beljak, ktere so ravno tako postaje južne in državne železnice, bil uveden nov tarif, po katerem se smé blago sprejemati in oddajati na obeh kolodvorih ter ima celo pravo določbo, da se morajo za blago brzovozno ali tovarno računati najceneji tarifi, kateri se pokažejo po kalkulaciji državnih tarifov, ako morda za nekatero blago ne bi bili ceneji tarifi južne železnice.

Od teh postaj morejo se v obče rabiti od Trsta in v Trst tarifi državnih železnic, voznina za Trst-Sv. Andrej, Trst-Pristanišče, Divača, Celovec, Ljubno in Beljak je povse jednaka, samo Ljubljana je izvzeta, ter ne more starih tarifnih nejednakosti ne le odpraviti, temveč mora tudi trpeti nove nejednakosti, ki jo zelo občutno oškodujejo.

Podpisanci dovoljujejo si naštetih te nejednakosti v vzgledih in dozdanjih tarifov in navesti zdanje tarife državnih železnic od Vižmarij do Trsta, katerim se primerjajo tarifi južne železnice in narobe, v kolikor različna razredba dovoljuje to prisodobu:

149 kilometrov od Vižmarij v Trst in narobe državna železnica:

Brzovozno blago normalno: 250 kr., znižano: 92.5 kr.; komadov razred; I. 92.5 kr., II. 79 kr.; A. 57 kr., B. 45 kr., C. 30.5 kr.; posebni tarifi: I. 41 kr., II. 32.2 kr.; Izmni tarif I. 27 kr.

148 kilometrov od Ljubljane v Trst in narobe, južna železnica:

Brzovozno blago normalno: 292 kr.; znižano: 156 kr.; serija: I. 140 kr., II. 103 kr., III. 70 kr., IV. 62 kr., V. 52 kr., XIII. 30 kr., X. 52 kr., VII. 44 kr., XIII. 30 kr.

Prispodobe voznine za posebno blago naj dopolnijo to prisodobljanje.

Za rezani in okrogli les

plačalo se je do zdaj na južni železnici od Ljubljane do Trsta 48 gold. od vagona, odkar je otvorjena železnica čez Hrpelje, znižan je tarif na 40 gold. od vagona, dočim se plača po državni železnici od Vižmarij do Trsta: za vagon rezanega lesa 32 gold. 20 kr.; za vagon lesa v čokih ali panjih 27 gold. 40 kr.

Kamenje vsake vrste:

Kamenje po južni železnici od Trsta do Ljubljane za vagon 30 gold.

Kamenje po državni železnici od Trsta do Vižmarij za vagon 23 gold. 20 kr.

(Dalje prihodnjič.)

Podučne stvari.

Andrej Einspieler.

Po svoji obljubi v zadnjem listu „Novic“ podajamo tukaj nekaj govorov, iz katerih je posnemati blagi značaj in delovanje pokojnega prvaka slovenskega v Korotanu, ki je bil ravno pretekli teden v hladno zemljo položen.

Zlatomašnik Einspieler sam govoril je pri slavnosti tako-le:

„Predragi mi rojaki slovenski! Zbrali ste se danes od vseh strani slovenske zemlje v starodavnem Korotanu, v moji rojstni vasi, da ste priča moji zlati maši; bodi Vam vsem zato iskrena zahvala! Vesel sem, ko vidim, kako me obdaja od vseh strani moj ljubljani narod, za katerega je bilo moje srce, za katerega so delale moje roke; a preden se ločim, rad bi Vam še nekaj omenil, kar mi je na srci: Ravno danes je 50 let, kar sem tam-le v cerkvi ko mladeneč pel svojo novo mašo: danes pa opravljam kot siv starček svojo zlato mašo. Moji stariši — telesni in duhovni — oba cavmarja, in ena teta, vsi so uže tam v večnosti! Koliko mojih tovarišev in tovarišic, s katerimi smo ravno tu-le igrali, skakali in se po otroško veselili, koliko jih uže trohni v zemlji; mene pa je Bog še ohranil pri življenji! — Duhovnikov je v naši škofiji blizo 400, med vsemi pa le 15 zlatomašnikov, in med temi zlatomašniki biti, imam tudi jaz veliko srečo! Zatorej je danes moja prva dolžnost, da se iz celega srca zahvalim Bogu, ki mi je dal tako dolgo življenje in mi v tem dolgem življenji skazoval toliko milosti in dobrot! Čast in hvala bodi Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu, sedaj in na večne čase!

Zahvalo sem pa dolžan tudi Vam, preljubi, visokočastiti moji bratje in sestre v Jezusu Kristusu! Mislim, da kar Sveče stojijo, še ni bilo toliko ljudi in iz tako raznih in daljnih krajev, kakor danes pri moji zlati maši. To je zame največje veselje, pa tudi moja največja čast pred celim svetom. Zatorej sprejmite vsi mojo najtoplejšo zahvalo, ki jo Vam izrekam iz celega srca!

Slomšek, saj ga poznate, tega prvega slovenskega škofa, saj gotovo prebirate njegove zlate spise: ta škof je rekel v enem svojih zadnjih govorov: „Pustite Slovincem dve reči, ki ste jim ljubi in dragi, kakor svitile oči: vero katoliško in besedo materino! To Vam danes tudi jaz priporočim: „Slovenci, bodite verni, ostanite zvesti katoliški cerkvi, rimskemu papežu, naj pride karkoli drago. Vera je podlaga sreče za vsacega človeka, pa tudi za vsak narod; narod brez vere ne more biti stalno srečen.“

Slovenci, ako ste verni, bote zvesti svojemu cesariu, ako ste verni, bote dobri gospodarji, gospodinje, zvesti posli, hlapci in dekle, poslušni otroci — blagoslov bo Vas verne spremljal na vseh Vaših potih.

Slovenci, ostanite pa tudi zvesti besedi materini, slovenskemu jeziku; ostanite Slovinci, zvesti Slovinci do smrti; naj nas nasprotniki psujejo, naj nas ometavajo z blatom ali napadajo s kamenjem — vse zastonj, mi smo in ostanemo Slovinci!

Tema dvema svetinjama ostanite Slovinci zvesti: veri katoliški in besedi materini!

Za vero katoliško in materni jezik sem jaz delal in trpel celo svoje življenje; zato sicer ne zaslužim nobene hvale in zahvale, to je bila moja, to je vsacega Slovenca sveta dolžnost. In zato obljubim Vam tukaj vpričo Boga, ki sliši moje besede, zato hočem delati neumoren do smrti. „Toda — pri teh besedah premagajo solze zlato-mašnika. „Toda, dragi moji, jaz sem sam sam, sam... zato Vas prosim v imenu Boga pravičnega, pomagajte mi tudi Vi, vsak po svoje, in naše skupno združeno delo bo Bog blagoslovil, da slednjič zmaga pravična stvar. Slovinci, bodite edini, še enkrat, bodite edini!

In še nekaj. Predragi! Kmalu: prej ali pozneje bote slišali: „Einspielerja so pokopali“, oj, prosim Vas, ko to slišite, tedaj na-me nikar ne pozabite, tedaj za-me molite in obljubim Vam, da tudi jaz, ako pridem po božjem usmiljenji v nebesa, ne pozabim v nebesih Vas, ne pozabim nad vse mi dragega naroda slovenskega!“

(Dalje prihodnjič.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

Zadnjo soboto zboroval je deželni zbor kranjski v dnevni in večerni seji, v ponedeljek pa je imel svojo konečno sejo.

Dnevni red sobotnih dveh sej bil je sam na sebi jako obširen in zanimiv, tako, da je zborovanje trajalo do polunoči.

Dnevni red bil je obširen in so se razun točke 14., ki se je prenesla na ponedeljsko sejo, rešile vse.

Koj začetkom naznanil je deželnega zbora predsednik, P. Grasselli, glavarjev namestnik, telegram deželnega glavarja Koroške, kateri bistveno potrjuje one besede deželnega predsednika Koroške, ba-

rona Schmidt-Zabierow-a o prisilni delavnici kranjski, katere je objavila graška „Tagespost“ in o kateri govori v prejšnji seji izročena interpelacija dr. Poklukarja, ki se glasi tako:

V današnji seji deželnega zbora kranjskega vprašali so narodni poslanci deželnega glavarja gledé trditev deželnega predsednika Koroškega o prisilni delavnici ljubljanski:

Graška „Tagespost“ z dne 18. januarija t. l., štev. 18, objavlja brzojavno poročilo iz koroškega deželnega zbora, po katerem se je vladni zastopnik, gosp. deželni predsednik baron Schmidt-Zabierow o priliki debate o napravi prisilne delavnice za Koroško jako nepovoljno izražal o prisilni delavnici ljubljanski. Če je poročilo tega lista istinito, dejal je koroški deželni predsednik, „dass er eine Besserung der im Laibacher Zwangs-arbeits-hause untergebrachten Kärntnischen Zwänglinge deshalb nicht erwarte, weil das in dieser slavisirten Anstalt herrschende Idiom hiezu nicht geeignet sei“. Ta izjava vladnega zastopnika prouzročila je še druge napade na naš deželni zavod od strani koroških deželnih poslancev, češ, da se v ljubljanski prisilni delavnici žali enakopravnost ter koroški prisiljenci celó v veronauku poučujejo ne v svojem materinem nemškem, temveč v njim nerazumljivem zopernem slovenskem jeziku.

Ne dá se zanikati, da je tako predbacivanje toliko pomenljivo, da je po vsem nemogoče prezirati ga. Če je vest „Tagespost-e“ resnična, ter če se je v deželnem zastopu sosedne nam Koroške v istini tako bilo govorilo o ljubljanski prisilni delavnici, potem je to obtožnica za vodstvo tega deželnega zavoda ob enem pa hud napad na kranjski deželni odbor in njegovega poročevalca o zadevah naše prisilne delavnice, kakor tudi na ves deželni zastop. A kaj še le tedaj, če takih natorolcevanj ni bil izustil kak posamezen poslanec, slabo poučen o dotičnem predmetu, temveč če so se čula z merodajnega mesta, z vladnega sedeža, tam, kjer vladni zastopnik državni ugled reprezentuje in vladne nazore zagovarja!

Brzojavno poročilo graškega lista je torej po vsej pravici razburilo podpisane deželne poslance. Vsem deželnim poslancem vojvodine kranjske ne gledé na narodnost in politično stranko, mora biti po vsem znano, da se v ljubljanski prisilni delavnici strogo varuje jezikovna enakopravnost nasproti nemškim in italijanskim prisiljencem. Vodstvo tega zavoda, ter deželni odbor in njegov referent gospod Deschmann skrbno gledajo na to, da se pouk vrši v dotičnem materinem jeziku, ter da se v istem jeziku tudi beseda božja oznanuje prisiljencem nemške narodnosti. — Kak povod je tedaj naš deželni zavod dal koroškemu deželnemu predsedniku, da ga grdi v javni seji, da mu odreka zmožnosti poboljšati izročene mu varovance, da s takim neutemeljenim napadom vojvodino kranjsko materijalno oškoduje in zastopu njenemu nestrpnost predbaciva nasproti tujim prisiljencem?!

Podučne stvari.

Andrej Einspieler.

(Dalje.)

Slavnostni govor prof. Kleinmayer-ja pa se je glasil tako-le:

„Preljubi Slovenci! Dragi bratje! Pristrčno pozdravljam Vas v imenu in po naročilu osnovalnega odbora, kateri danes radosti poln vidi tako mnogobrojno število čestiteljev našega ljubljenca. Pozdravljam Vas z navdušenostjo izvanredno, čestiti nam gostje iz sorodne Kranjske; srčno pozdravljam Vas s Štajarske in Primorske! Iskrene pozdrave Vam, vrli zastopniki hrvatskega in českega naroda; pozdrav Tebi, čestita duhovščina, pozdrav Tebi „akademična mladina!“ V prvo pa glasi se Tebi, slovenski narod staroslavne Korotana, pristrčni moj pozdrav! Živeli Rožani! Živeli Slovenci!

Slovenski možje, slavna gospôda, dragi domorodci! V ogromnem številu, v duhu vzajemnosti, prave edinosti zbrali smo se, da pokažemo svetu, da znamo častiti zasluge svojih mož. Bodimo ponosni in pričajmo, da smo vredni imenovati se Slovence, avstrijske Slovane!

Odkar stojijo Sveče, še ni bilo tukaj zbranih toliko ljudi in iz tako daljnih in raznih krajev. Tu prijazno podajo rokó Rožan Zilanu in Bekštanjci spoznavajo brate svoje Junčane. Kaj se danes vrši, znano Vam je iz cerkvenega opravila, znano Vam iz ust boljšega govornika, nego so v meni sile; dovolite mi vendar, da pridenem tudi jaz svoje.

Danes obhaja tù, v Svečah, hvaležni slovenski narod slavni dan prečastitega svojega prijatelja, dobrotnika in očeta, monsgr. Andreja Einspielerja; on obhaja srečni čas, ko je bilo po milosti božji mogoče naši diki, starosti koroških Slovencev in pri vseh Slovencih slavnemu rojaku Andreju Svečanu darovati zlato sv. mašo.

Njegovo ime je po slovenski zemlji znano in čast nam je, njega, ki to ime nosi, imeti danes med seboj. Verni sinovi slovenski dvignili smo se z vseh strani, da svojemu preljubljenemu očetu čestitamo, da ga pozdravimo z navdušenjem, da mu izkažemo hvaležnost in udanost.

Ljubljeni Andrej, odpusti nam, če so preslabe moči revnega, bornega naroda, da bi dostojno slavil Tvoj častni dan, a prepričan bodi, da Ti podajamo srca naša polna ljubezni, udanosti, hvaležnosti! Saj veš:

Slovenski rod je narod siromak:
Uborne so njegove tesne koče,
Pod slamnato se streho bêda joče,
Pod prostim nebom žuli jarem jak. —
A srca siromakom so — bogata!

Ti pa, revni narod slovenski, bodi ponosen na moža, ki je delal in dela le za Tebe, ki s Teboj čuti, misli, trpi! Oglej si našega Andreja in v resnem obrazu njegovem videl bodeš zgodovino našo zadnjih štiridesetih let!

(Dalje prih.)

Iz državnega zbora.

Najvažnejše dogodbe prve seje poročal sem uže telegrafično takoj iz seje; dodati mi je toraj tukaj kaj bolj nadrobnega poročila.

Na vprašanje:

Kakošen položaj našli so poslanci v Beču pri svojem prihodu?

odgovorim na kratko: slab.

Razmere so slabe gledé vprašanja miru ali vojske, ker napete razmere nasproti Rusiji se dejansko še niso nikakor zboljšale; čulo se je nekaj pomirljivih besedi s Petrograda, z Berolina, tudi iz Londona, toda dejansko ostala je nevarnost vojske prav tako velika, kakoršna je bila pred dobrim mesecem. Ako pri tem ne prezremo, da smo sedaj še le v sredi hude zime, ki je vendar-le vsaki državi za vojsko neugodna, ako pomislimo, da je še mnogo pušk izdelati, ki so namenjene za prihodnjo vojsko, ako pomislimo, da še denarja išče Ruska, Nemška in tudi naš sosed Madjar, potem je razumljivo, da je rožljanje s sabljami potihnilo.

Čakajmo do meseca aprila, in ako oni, ki sedaj le mir obetajo, tudi ostanejo mož-beseda, potem še bode mogoče verjeti, da ne govoré z namenom, da bi prikri-vali svoje misli.

In notranje naše razmere, kakošne so pa te?

Tudi tu nam je odgovor lahak: ostale so nespremenjene — slabe. Pomirjenje narodov, izrekoma pomirjenje na Českem, za katero so si Čehi toliko prizadevali, stoji prav na onem mestu, kakor pred leti. Vsa pomirljivost in potrpežljivost Čehov, Slovencev itd. je brezvspešna, vse ponudbe padajo na skalnata tla, ako nismo mi gospodarji, ne pustimo gospodariti tudi drugemu — to je vedno stari odgovor pred 1879. l. vladajoče nemško-napuhnjene stranke. — In kaj dela vlada?

Na to je odgovor težak. — Kaj je delal naučni minister minulo poletje, to je znano, da drugi ministri niso storili ničesar, da bi se popravilo; kar je skaznega — je tudi znano; od kar se je državni zbor zadnjič razšel, storilo se ni ničesar. Ali se bode zgodila kaj, in kedaj — Bog to vedi.

Kako hoče postopati državni zbor, tudi to je še uganjka, ker to je odvisno v prvi vrsti od vedenja vlade.

Kaj pa imamo pričakovati od vlade, to nam ni več neznano, ako se oziramo na preteklost.

Vsaj to nam ni več skrivnost, kam teži naučni minister. — Do sedaj potrdilo se je gledé njega še vedno, da na levici državnega zbora še ni našel nasprotovanja, levičarski časniki branijo in ščitijo ga dosledno. Ker je pa preznano, da je med desnico in levico največje nasprotje gledé delokroga naučnega ministerstva, se tudi lahko razvidi, da desnica in naučni minister ne moreta biti v soglasji. — Ostale ministre poznamo, in to nam je tudi dokaz, da tako ne more ostati dalje.

Vse to kaže, da so razmere naše v resnici mršave.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Konec.)

Zeló malo je proizvodov manjše važnosti, katerih pošiljanje je ceneje v Ljubljano po tarifih južne železnice, nego pošiljanje do gorenjskih postaj po tarifih državne železnice.

O takih odnošajih je jasno, da ne more biti trgovine v Ljubljani, da nove obrtnostne stroke ne morejo nastati v Ljubljani ter da mora zdanja obrtnost v Ljubljani imeti veliko škodo.

Po dozdanjih izkušnjah in mnogih brezuspešnih pritožbah pa še ni pričakovati, da bodo prošnje, južni železnici poslane, imele kaj uspeha; dozdeva se, da veže državo v tem slučaju peaška pogodba in da država ne bode hotela sprejeti Ljubljane v tarife državnih železnic.

Podpisanci torej ne vidijo nobenega drugega sredstva, kako doseči preuredbo zdanjih nejednakosti, nego to, da državne železnice namesto namenjenega novega kolodvora v Ljubljani zidajo novi državni kolodvor, recimo, pri Šiški, kateri kolodvor v Šiški bi moral biti zidan za osebni in tovorni promet, tako da bi mogli trgovci in obrtniki ljubljanski za sprejemanje in oddajanje blaga posluževati se kolodvora v Šiški in tamkaj imeti tarife državnih železnic.

Vižmarje je od Ljubljane precej daleč, in vender se prevažna les iz Ljubljane v Vižmarje, da se od tod pošlje v Trst. Ako bi bil novi državni kolodvor zgrajen v Šiški, opravljale bi se vse pošiljatve tjakaj radi znižanih tarifov, in trgovini in obrtnosti v Ljubljani bi bilo nekoliko pomagano; takisto bi mogla potem državna železnica tudi druge tarifne nejednakosti odpraviti ali pa vsaj ublažiti, katere uže toliko časa tlačijo Ljubljano.

Iz teh razlogov prosijo nujno podpisanci slavno trgovinsko in obrtno zbornico:

1. „naj se obrne do visokega c. kr. trgovinskega ministra in do slavnega c. kr. glavnega ravnateljstva avstrijskih državnih železnic s prošnjo, da se zgradi namesto novega državnega kolodvora v Ljubljani nov državni kolodvor v Šiški in naj se tej postaji dovolijo od Trsta in do Trsta tarifi državnih železnic;

2. slavna zbornica naj se pri visokem c. kr. trgovinskem ministerstvu, kakor tudi pri slavnem c. kr. glavnem ravnateljstvu neposredno in po svojem zastopniku v železniškem svetu, eventualno tudi po gospodih poslancih v državnem zboru z nova pritoži, da se odstranijo tarifne nejednakosti, katere so na škodo trgovini in obrtnosti, kakor tudi kmetijstvu in gozdarstvu na Kranjskem, osobito pa prvima v Ljubljani.“

Zbornično predsedništvo je to vlogo uže z najtoplejšim priporočilom predložilo visokemu c. kr. trgovinskemu ministerstvu in glavnemu ravnateljstvu c. kr. avstrijskih državnih železnic ter tudi naprosilo uda državnega železniškega sveta, Karola Luckmanna, naj bi prošnjo rečenih tvrdek priporočal v državnem železniškem svetu.

Izvestitelj predlaga potem v imenu združenih odsekov:

Slavna zbornica naj sedaj odobri korake, ki jih je storilo zbornično predsedništvo.

Gospod zbornični svetnik Vaso Petričič pripomenja, da je uverjen, da mu pritrdé vsi gospodje zbornični svetniki, ako čestitemu zborničnemu predsedništvu izreče zahvalo za korake, storjene v rečeni stvari, in priporoča potem gorenji predlog, kazoč na tarifne nejednakosti, radi katerih trpi promet deželnega glavnega mesta Ljubljane.

Gospod zbornični svetnik Ivan Baumgartner pristavlja še na to, da bode kranjski zastopnik v državnem železniškem svetu imel vedno zeló težaven položaj, dokler bodeta trgovinski in obrtni zbornici v Gorici in Ljubljani imele skupaj jednega zastopnika. Bilo bi toraj v prid obema deželama, ako bi vsaka za-se imela svojega zastopnika. Kar se tiče pristaniških tarifov, povdarja govornik, da so ti le za one proizvode opravičeni, ki so določeni za izvoz v inozemstvo, nikakor pa ne za one, ki se pošiljajo v Trst, da se od tamkaj zopet prodajajo doma. Čisto opravičeno bilo bi, ako bi železnice v tem izdatno podpirale Trst, da bi se mogli surovi proizvodi (surovina) za cene tarife razpošiljati na vse postaje avstrijskih železnic, da bi vendar bilo mogočo tekmovati s Hamburgom.

Gospod zbornični predsednik omenja, da je iz pisma gospoda predsednika goriške zbornice posnel, da je tudi on teh misli, katere je o zastopstvu v državnem železniškem svetu izrazil gospod predgovornik ter da bi po tem takem bilo priporočati, posvetovati se o tej stvari v jedni prihodnjih sej odsekovih.

Pri glasovanji bil je predlog odsekov jednoglasno sprejet.

Podučne stvari.

Andrej Einspieler.

(Dalje.)

Star je naš Andreja! Rodil se je ravno istega leta, ko je mogočni Napoleon doživel svoj propad, dne 13. novembra 1813 v Svečah, v naši krasni Rožni dolini. Stariši njegovi, tu „pri Mežnarji“, bili so ubogi in vendar so po mogočnosti, v pravem krščanskem duhu za mnogobrojne svoje otročiče skrbeli. Šolal se je v prvo v domači šoli in bil jako priden in bister deček. Po pripomoči blagočutnih dobrotnikov študiral je potem v mestni šoli in v gimnaziji v Celovci. Ko je dovršil svoje študije, prišel je leta 1835 v bogoslovsko seminische. Najboljši mladeniči se takrat niso sramovali stopiti v duhovski stan, ampak šteli so si v čast, priti v ono hišo, ki mladeniče za ta v izomiko naroda znameniti stan pripravlja. Tam je preživel štiri srečna leta in uže kot tretjeletnik posvečen je bil v mašnika, dne 6. avgusta 1837. leta. Od takrat štejemo ravno 50 let do današnje slavnosti. Pol stoletja — in v tem posvetil je naš Andreja vse svoje življenje, da bi koristil milemu

našemu narodu slovenskemu. „Kdor zaslug tacih mož ne časti, njih naslednik vreden biti ni!“ Ali pa morda, predragi, bomo kamnali sivega starčka, ki nam je podal svojo gorečo ljubezen?! V to nam je odveč omike!

A, k reči! Andrej bil je pastir dušni na raznih krajih po deželi, da ga pokličejo škof h glavni fari v Celovec. Od tam nastopil je službo kateheta in učitelja slovenščine na celovski realki, kjer je opravljal težavni posel celih trideset let. Kot dušni pastir, profesor, spolnoval je vse mnogotere dolžnosti svojega poklica. Bil je mož vljuden, pravičen, nepristransk.

Leto 1848 in naposled 1849 bilo je tudi za nas Slovence silno znamenito. Druga ustava avstrijska izrekla je načelo, da so enakopravni vsi narodi, ki živijo skupaj v avstrijski monarhiji. V tem času probudila se je marsikaka domača moč, in tudi v našem Andreju oživel se je pravi narodni čut. Pero svoje zastavil je v bran svojemu narodu. Sodeloval je pri časopisu „Slovenija“ v družbi s Trstenjakom in Cigaletom, pošiljal svoje sestavke v razne časnike in liste. Postal je v kratkem znan rodoljub.

Dve leti na to vidimo našega Andreja na blagi strani nepozabljivega knezo-škofa Antona Martina Slomška, ustanovitelja „društva za izdavanje slovenskih knjig“, iz katerega nastala je sedaj ogromna in prekoristna „družba sv. Mohora“. Vsi verni Slovenci po Štajarskem, Kranjskem, Primorskem in Koroškem morajo se vsikdar hvaležno spominjati našega Andreja, ki je izvedel preblago misel Slomškovo. Hvala, ti-sočerna hvala mu! Dokler bo Slovencev rod na svetu, dokler ne pojenja zadnji ud „družbe sv. Mohora“, ki sedaj šteje blizo 35.000 članov, živelo bode ime Andrejevo! Einspielerjev trud, Einspielerjeva požrtovalnost postavila je družbo na tako trdne noge, da je ne bodo podrli, če Bog dá, tudi najhujši napor. Na veke naša zahvala Andreju!

Leta 1852 izdajati je začel mesečnik „Šolski prijatelj“, ki se je leta 1856 spremenil v „Slovenskega prijatelja“. V prvem listu vidimo Einspielerja prijatelja šole, napredka in izomike. Njegova načela so prava, pedagoška; on ima svoje velike zasluge za šolstvo. Kasneje izdaval je zapored list: „Stimmen aus Innerösterreich“, „Draupost“ in „Kärntnerblatt“. Vsak teh listov bil je v duhu Einspielerjevem, v duhu pravega patrijota in zrelega državljana.

Z J. Božičem izdajal je mimo tega „Slovenca“, in da probudi narod svoj in pribori rojakom svojim boljšo bodočnost in vzbudi narodno zavest, izdajati začne leta 1882 „Mir“. Obširneje mi ni mogoče tukaj o tem listu govoriti; reči pa smem, da se je Andreju za tak uspeh uže v kratkih letih le čuditi.

Ti pa, ljubi narod slovenski, sezi zaupljivo po „Miru“, saj je poln lepih naukov; poln blagih svetov, poln ljubezni do Tebe in Tvojih otrok! „Podučevati svet za pravičnost“, to je namen „Miru“, in komu ne ugaja „pravičnost“? Berite „Mir“, dragi bratje, in ljubili bode v duhu prave narodnosti svoj rod in jezik svoj,

spoštovali pa bode tudi druge v pravičnosti in poštenosti njihovi. Na delo torej! Omika premaga vse za-preke. Treba nam zavednosti in te zavednosti veselil se bo v prvi vrsti naš blagi oče Andrej.

Kdo ne pozna mimo tega Einspielerjevih samostojnih del: „Jedro krščanskega nauka“, „katekizem“ in drugih? Slovensko slovstvo spominja se hvaležno našega Andreja in kjer se bodo imenovala imena boljših naših mož, tudi Tvoje, ljubi prijatelj, bode vmes!

(Dalje prihodnjič.)

Nasledki „šnopsa“.

(Dalje.)

Prec drugi dan pride Lemovec ves objokan in obupan z nekakim zaupanjem k Plahtaču — tožeč mu svojo neznosno nesrečo. Hudobni in zviti Plahtač poslušga kaj sočutno, pomiluje ga, oko mu je solz rosno: vse to skupaj bilo je pa sama hinavska navideznost. Kar se udari z desnico po čelu svojem in ginjeno reče: „Nesreča je nesreča; v nesreči je pa hitra pomoč, dvakratna pomoč.“ Veste, oče Lemovec, ravno mi je na misel prišlo, kako bi se vam hitro in dobro pomagati dalo. Poslušajte me, nasvet moj vam bode gotovo všeč: v sili je vsaka rešilna bilka dobra. Res, da mi niste do sedaj dali kaj prida zaslužiti, pomagam vam pa iz srca rad. Prodajte vi meni to-le hišo, v kateri uže šesto leto bivam, v last; plačam vam jo, kolikor je vredna, prec; ako bi pa utegnilo vam po vrhu tega, da si svoj dom popravite, še kaj primanjkovati, posodim vam potrebni denar prav rad. Prepričali se bode, da sem za vas prava sreča v Zalesji.

Lemovcu ni družega kazalo, nego Plahtačevemu nasvetu udati se. Še tisti teden bila je veljavna prodajno-kupna pogodba med Lemovcem in Plahtačem izgotovljena. Lemovec dobil je za prodano hišo 2500 gold.; po vrhu teh mu je pa Plahtač še 500 gold. proti dolžnemu pismu z dovolitvijo uknjižbe posodil. Plahtač je brez odloga kupljeno hišo raz ime bivšega lastnika odpisati in na svoje ime prepisati dal. Posojenih 500 gld. je pa tudi koj na Lemovčevo posestvo uknjižil. Ker je tako Plahtač postal v Zalesji samostalni hišni posestnik-trgovca, napravi pravilno prošnjo do županstva, da ga domovinsko sprejme med Zalesčane kot občana. V prošnji obljubil je tudi dvakrat tako veliko sprejemno takso občinski blagajnici izplačati, kot bila je tačas v Zalesji navadna.

Prošnja ta se mu je brez ugovorov v prvi sledeči seji občinskega odbora ugodno rešila. In Plahtač bil je s tem na podlagi vseh dotičnih §§. pravi Zalesčan po domovstvu in posestvu.

Proti koncu šestega leta, kar je Plahtač s svojo Beto v Zalesji bival, vršile so se tam v drugič občinske volitve. Do tega časa razcepili bili so se volilci skupne zaleške občine uže v dve stranki; to needinost prouzročil je Plahtač sam s svojimi spletkami in s svojo zvitostjo. Stranka, katera je štela precejšnjo večino, imenovala se

ravno tako nekaterim šolam. — Izreče se zahvala dežel-nemu zastopu za naklonjenost izkazano družbi ob mnogih prilikah.

Podučne stvari.

Andrej Einspieler.

(Dalje.)

Deloval pa ni naš Andrej samo s peresom, temuč tudi branil pravice naše kakor vstrajen in delaven mož v deželnem zboru koroškem. Z malim odmorom dela na tem polji uže od leta 1863. Neumorna je tū delavnost njegova po besedi Simon Gregorčičevi:

„Dolžan ni samo, kar veva mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan!“

Mnogobrojni so lepi nasveti, katere je stavil naš Andrej v visokem zboru, mnogobrojni so temeljiti govori, katere je govoril v tem deželnem zastopstvu — in iz vsega veje ljubezen do Koroške, ljubezen do naroda, iskrena želja po duševnem in materijalnem blagostanji staroslavnega Korotana. Pot pa mu ni bila rožnata, življenje parlamentarno bilo mu je boj, hud boj in vaje je naš Andrej slišati vse drugačne klice, nego jih sliši danes. Vse to pa ga ne moti.

Bojeval se je naš Andrej na čelu male manjšinice z ogromno večino z onim taktom, znanjem in neutrudljivo energijo, ki je morala celó nasprotnikom imponirati. Vspeh ni bil vedno zaželen, a pomisliti moramo, da je pač govoril „Einspieler“. Gotovo je, da so ravno mali narodi, na katere vplivajo od vseh strani drugi elementi, v največji nevarnosti, da poginejo. Da smo se tega, odkar dela naš Andrej, vsaj nekoliko obvarovali, to je tudi le glavna in prva zasluga našega slavljenca.

Bodimo mu toraj hvaležni, kažimo hvaležnost po našem dejanji in ne samo po prazni besedi! Častimo, ljubimo po vzgledu Andrejevem svoj materini jezik in sv. vero in ne sramujmo se svojih svetih svetinj!

Einspieler ne hujska, marveč nam le zaupljivo kliče: „Vse za vero, dom, cesarja!“

Prva naša svetinja nam bōdi sv. katoliška vera. Mi Slovenci smo in ostanemo verni katoliški kristijani. Vero, katero smo podedovali od svojih starišev, ohraniti hočemo za-se in za svoje otroke. Človek brez vere ni človek, ni vere vreden! Čislati hočemo to svetinjo vselej in povsod, kajti ona nam je prvo in najdraže blago.

Z vero pade narodnost, z vero pade Slovenstvo. Da ohranimo to svetinjo, treba je, da se oklenemo oznanjevalcev sv. vere, da spoštujemo naše duhovne učitelje, ki so od nekaj mnogo dobrega in koristnega storili za narod. Kdo izmed omikanih Slovencev ne pozna velikih Slovencev ne pozna velikih zaslug naših duhovnikov, kakor so škofje: Slomšek, Ravnikar, Wolf, kdo ne pozna slovečih pisateljev in pesnikov: Jarnika, Majarja, Trstenjaka, Vodnika, Metelka, Staniča, Jerana, Marna, Gregorčiča in drugih?

Ohraniti hočemo toraj sv. vero in jo tudi naši mladini vcepiti. Mi hočemo, da so naše šole na krščanski podlagi, da se odgojujejo dobri kristijani. Vera in narodnost pa ste si, kakor uči dragi naš Andrej, ljubi sestri; jedna brez druge biti ne more; kar život brez duše, to narod brez vere, nekaj časa životari, potem hira in izgine. Narodni naš duh obsega slovenski jezik in katoliško vero. Kar je posameznemu človeku življenje, to je narodu preljuba materina beseda, materini jezik. Naš jezik pa je krasen, lepodoneč, blagoglasen, in prečudno bi bilo, da bi sami svoj jezik zaničevali, skrunili in se sramovali materine besede, presladke besede one naše dobrotnice, ki je mnogo za nas storila. Tega ne stori besni tiger, tega ne stori divjak afrikanski — in mi bi to storili?! Ne, nikdar! Ljubimo svoj jezik in delajmo po vzgledu Andrejevem, da zadobi pravice, ki so mu po besedi svitlega cesarja, po naši državni ustanovi in po Bogu! Saj se tudi naš Andrej od nekaj strogo drži besed:

„Tvrđ bodi, neizprōsen, mož jeklen,
Kedar braniti je časti in pravde
Narodu in jeziku svojemu!“

(Dalje prihodnjič.)

Nasledki „šnopsa“.

(Dalje.)

V dan volitve so Plahtačevi privrženci s svojimi kandidati v tretjem in drugem volilnem razredu zmagali; v prvem razredu bili so pa pravi značajni poštenjaki izvoljeni. Večina bila je pa vendar-le Plahtačeva. Volitev sama vršila se je pod nadzorstvom c. kr. okrajnega komisarja; bili so toraj proti njej tudi vsi ugovori brez vspeha.

Ob dnevu volitve občinskega starešinstva hoteli so liberalci Plahtača samega za župana izvoliti; a ta jim je odločno odrekel. Častno mesto prvega občinskega svetovalca prevzel je pa brez ugovorov; v posledici postal je tudi občinski blagajničar in tajnik ob enem. Plahtač zlezal bil je tako na konja, po katerem je uže skoraj celih šest let hrepenel; jahal ga je pa tudi do — skrajne utrujenosti.

Plahtač bil je v novem občinskem starešinstvu, oziroma odboru zaleškem, med vsemi najbolj zviti, najbolj namazanega jezika; v računstvu in spisovanji pa tudi najbolj izurjen. S temi sredstvi pridobil je v kratkem tudi skoraj vso manjšino odborovo popolno za-se, katera mu je ob volitvah bila še iz prepričanja trdovratno nasprotna.

Kot prvi občinski svetovalec vedel in znal je pri sejah vso stvar tako zasukati, da se je za-nj prav izšla; kot tajnik napravil je zopet v gotovih slučajih le tak zapisnik, da je njemu ugajal; kot občinski blagajničar umel je stvar tudi vselej tako izvesti, da so občinski dohodki se — hoté ali ne hoté — slednjič stekali v njegov lastni žep.

Podučne stvari.

Andrej Einspieler.

(Dalje.)

Marsikaka izguba in zasmeh niso pripognili moža, ki je čvrst in krepak, kakor mogočna Kočna nad rojstno mu vasjo, in mimo tega čil in bister, kakor krasna Rožna dolina. Stojimo tudi mi junaško s svojim prepričanjem na braniku za jezik svoj in sveto vero in

„Vremena bodo Slovincem se zjasnila,
Jim milše zvezde kakor zdaj sijale!“

Tudi mi smo mnenja, da „človek toliko velja, kolikor jezikov zna,“ ali v prvi vrsti stoji naj vedne le materini jezik, za nas slovenski jezik! Sosedje naši, mirni Nemci, so z nami v vsakdanji zvezi in gotovo nam je trdna želja, da se naša mladina priuči nemškemu jeziku; a da bi lastno besedo zanemarjali, to nam „nikakor v glavo iti neče.“

Slovenski kmetje, prevdarite te besede, ktere Vam polagam na srce v duhu in smislu našega Andreja! Oklenimo se sv. vere, oklenimo se svojega premilega jezika!

„Vse za dom“ je drugi klic Andrejev. Da, za dom, za krasni dom bije nam srce, saj:

„Mogočno se dvigajo naše goré,
Ozirajo se na cvetoče poljé,
Pošiljajo tako mu bistrih vodá;
Navzdol se podvzajajo hčere gorá,
Pozdravljajo rod, ki se dviga na dan,
I last imenuje goró ino plan!“

V domu narod bodi srečen! Da pa doseže srečo, treba mu duševnega in gmotnega blagostanja. Za vse to je vrlo delal naš slavljeneč, ki je za nas na Koroškem to, kar je bil oče Bleiweis na Kranjskem.

Domoljubje pa ne obstoji v sami lepi besedi, marveč tudi v delu. Delajmo po vzgledu svojih buditeljev za ljudsko blagostanje, ki veli med drugim: „pusti vsakemu svoje“ in „ljubi bližnjega kakor samega sebe v imenu Gospodovem“. Mi hočemo srečno domovino, mirno domovino. Mirú pa nikakor ne kalimo, če zahtevamo za nas iste pravice, kakor jih poseda naš nemški sosed „Sovraštva v srci našem ni“, saj vemo, da vera nas uči: da „narod je naroda lik kakor brat je bratu“, kakor, neumrli pesnik poje v „Krstu pri Savici“:

„Saj smo očeta jednega sinovi,
Ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi.“

Dalje nam kliče Andrej: „Vse za cesarja!“ Od nekdanj zvesti smo Avstrijci, saj že pesnik naš poje: „Hrast omaja se in hrib, zvestoba Slovenca ne gane“. Naši slovenski sinovi so na mnogih bojiščih kri preivali za Avstrijo, za habsburško slavno hišo in za cesarja. Mi smo dobri Avstrijci in hočemo mogočno Avstrijo. V občnem napreduje Slovenec, kar se goditi more le v dobro vredjenu državi, kateri je skrben oče ljubljeni vladar, ki čuva nad nami z geslom: „viribus unitis“, z združenimi močmi. Trdni in nepremagljivi smo

v zvestobi do svoje habsburške hiše. Dokazali smo to že večkrat s srcem, djanjem in delom. Tudi danes podajamo na sicer revni a vendar odkritosrčnosti polni blazini zagotovilo iskrene vdanosti in nepremagljive zvestobe preljubljenemu vladarju Franc Josipu I. Bog živi ga mnogaja leta!

To so torej, preljubi Slovinci, nauki, ktere nam podaja naš oče Andrej, ki vedno kliče: „Vse za vero, dom, cesarja!“

Nasledki „šnopsa“.

(Dalje.)

To modro in pametno razsodbo sta pozneje prizadeta tudi sama hvalila in odobrvala.

Ob pretepih, naj izvirajo iz pijanosti ali kakoršnih koli si bodi drugih razlogov, bi take modre razsodbe še dandanašnji bile popolno na svojem mestu; škodovale bi nikjer nič ne, koristile pa izredno veliko.

Plahtač je Zalesčane dalje bil tudi v tem obziru za-se obdelal in pridobil, da se je od sedaj naprej pričetek vsake svatbe, ki je bila v Zalesji, pri njem obhajal. Prec po poroki podajali so se svatje v polnem številu h Plahtaču na kosilo, ali kakor so rekali: „šli so v oštarijo.“ S tem je bila v Zalesje vpeljana nova do tega časa še nepoznana potratna razvada, katera je Plahtaču žep dobro polnila, kar bilo je le njemu samemu „v korist“ ne pa Zalesčanom.

Plesa sploh temmanj pa javnega, Zalesčani do sedaj tudi še skoraj po imenu poznali niso. Tudi to točko imel je Plahtač v svojem namenu, ki je bila pa do tega časa še neizvršena. Pa dognati jo, ni se mudil. Sredstva v dosego tega imel je sam popolno v svojih rokah. Bil je zvit in prefrigan, da ga mu ni bilo kmalu para; bil je po domovstvu in posestvu pravi zaleški domačinec; bil je po vrhu vsega tega tudi še prvi občinski svetovalec in tajnik ob enem, in — njegova beseda imela je sploh, osobito pa še pri županstvu vso veljavo.

Prec v drugi seji novega občinskega odbora zaleškega spravil se je pri točki: posamezni samostalni nasveti na noge rekoč:

Slavni zbor! Danes mi je vas, zastopniki občine na nekaj važnega opomniti. Vsakega občinca sveta dolžnost je za to po svojih močeh skrbeti, da se občinsko premoženje pomnožuje in si občina novih dohodkov pridobiva. Ta dolžnost veže pa še posebno nas, občinske zastopnike, pred vsem pa občinsko starešinstvo. Udje tega morali so ob svojem nastopu tudi še posebno obljubo storiti, katera jih kot prisega veže, da bodo za splošni blagostan občine vestno skrbeli. Možje! Povem vam naravnost, da imamo mi v svoji sredi gotov pripomoček kater bi občini sporedno novih dohodkov donašal. Ta pripomoček pa, kakor sem prepričan vam bil je do sedaj še popolno neznan. Pripomoček ali sredstvo to bi občini ne le gotovih dohodkov donašalo, nego ž njim bi se mogel tudi vsak

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

76.

V Tandži (Tangerju).

Pripluli smo pred Tandžo v Maroku. Razvivši zastavo smo koj poslali par mož v čolnu po dovoljenje za izkrcaje. Zanimivo je, kako so nas spravili na suho. Vsakega možaka je zadel po eden Marokanec ter brodil ž njim po plitvej vodi na breg, a žensko je posadil na stolec in jo odnesel na rami. To odnašanje je napravljalo pravo zabavo na obali stoječemu občinstvu.

Tandža ni lepo mesto. Obrežje je ožgano od žgovega solnca. Hiše so nizke, slabe, in neredno razmetane, pozidane so skoro vse v enem istem, to je v arabskem slogu, torej se zelo razlikujejo od evropskih. Zgrajene so navadno na čveterokot, belo pobeljene, brez oken na ulico in z ravno streho. Sredi čveterokotne stavbe je dvor, ki je pogrnen ali s tepihi ali z rogožinami, kakor letni čas nanese. Da solčni žarki prehudo ne pripekajo, razpet je velik baldahin čez dvor, ali ga hladé košate smokve in orjaške trte. Bogatinci imajo tudi lične vodomete, ki razširjajo ugoden hlad. Z dvora držé stopnice v prvo nadstropje, potem v drugo, in naposled na teraso. Na večer in po noči do gotove ure je vse živo na terasi, s katere imaš lep, razgled po mestu. Meniš, da zreš po orjaškem pokopališču, s katerega kipé vitki minareti. S teh stolpov se razlega leto in dan glas mujezinov, ki opominja vernike na molitev. Zvonov nimajo Muhamedanci. Ulice mestne so zelo ozke, nesnažne in s kamenjem nametane. Hiše so obširne in utrjene kot gradiči.

Od luke naprej skozi vse mesto drži dokaj široka in ravna cesta, na katero sem tudi jaz zavil. Najpreje sem srečal do deset let starega dečka, ki je pulil brado jako pčnižnemu in pokornemu Judu. Pustil ga je, ko sem do njega prišel. Kmalu na to je Jud prišel do mošeje. Vsak Jud pa se mora izzuti pred mošejo, ter gonog iti mimo. Ker se stari mož ni brzo izzul, dal mu je brco ondi stoječ vojak, in stara babura mu je po vrhu plunila v obraz. Mirno in udano, brez žale besede, potrpel je Jud vse te podlosti. Drugo mu tudi ni kazalo. Da se je kolikaj po robu postavil, pali bi bili po njem in ga morda tudi pobili. Možiček je stopal naprej, kakor da se ni nič prigodilo, ali naenkrat je šinil v ozko in krivo ulico, ter bežal, kolikor so ga noge nesle. In prav je imel. Koj na to namreč se je pokazal spreved zloglasnih Hamdušev.

Hamduši so močna in uplivna nabožna ločina, ki dela strah po vsem Maroku. To so taki divjaki, da ni moči povedati. Ni varno srečati teh fanatikov, nevarni so kristjanom in Judom. Načelnik ali mukadem po arabski, bil jim je visokorasten, v ohlapen bel plašč zavit stavec; jahal je krasnega belca, in v roki je držal zastavo.

(Dalje prihodnjič.)

Andrej Einspieler.

(Konec.)

Slovenski narod že dolgo spoznava z največo hvaležnostjo brezštevne velike zasluge Einspielerjeve, večje kakor jih ima kdor si bodi za Slovence. Nobeno ime ni tako globoko seglo v narod slovenski na Koroškem, kakor ime vrednika „Miru.“ Že davno volile so Einspielerja mnoge domače družbe, kmetske občine za častnega uda, občana. On je podpredsednik „Katoliškega društva“, odbornik, denarničar in podpredsednik „družbe sv. Mohora“, odbornik „Slovenske Matice“. Akademikna mladina podala mu je častno diplomo, jednako društvo „Slovenski Jez“ v Brdih in drugod. On je prvi častni član „družbe sv. Cirila in Metoda“, ustanovitelj in odbornik „Vincencijeve družbe“, ustanovitelj in dobrotnik društva „katoliških rokodelskih pomočnikov“ v Celovci itd. Knezo-škof imenovali so ga škofovskim svetovalcem in sam oče papež so te dni izvolili ga častnim komornikom, naslovom „monsignor“.

Srečen med svojim sorodom, ljubljen od revnega ali hvaležnega mu naroda, visoko čislan od vsega zavednega, avstrijskega slovanstva, pričakal je blagi naš Andrej prekrasni današnji dan, ki kaže njemu in nam:

„Dolgo življenje,
Dolgo trpljenje,
Malo mirú,
Mnogo sadú“.

Bog nebeški daj, da bi mu bila:

„Zarja večerna
Slava neizmerna“.

Narod pa se ne bode izneveril sam sebi, ne udaril se s slepoto in temo sedaj, ko mu svita zarja boljše bodočnosti. Naj bi stal zvest očetovskim naukom svojega probuditelja, učitelja, voditelja; naj bi delal složno in neutrudljivo! Da bo temu z božjo pomočjo takó, priča ravno današnja slavnost. Njemu pa, ki mu velja naša svečanost, dal bode slovanski kulturni zgodovinar častno mesto v zgodovini slovenskega razvitja.

Ljubi Andrej, Ti prvobornik z jeklenim značajem, zreti smeš s ponosom in največo zadovoljnostjo na svojo slavno prošlost! Ti si duša veselejše preroditve! Po pravici Te imenujemo svojega „očeta“! Po pravici Te ljubimo in spoštujemo! Sprejmi hvaležnost našo! Redko kdo dočaka čvrst na duhu in telesu število Tvojih let, a koliko jih je še-le, ki s tako zadovoljnostjo kakor Ti morejo ozirati se na dolgo trnjevo pot za seboj! Slovenec Tvoje zasluge dobro poznà, ceni in slavi, blagoslavljal bode Tvoje delo pozni vnuk!

Monsignor Einspieler, ponos in dika mile nam domovine, vodnik koroških Slovencev, sprejmi navdušeno naše čestitanje: Bog Te ohrani še mnoga leta slovenskemu narodu na srečo, čast in slavo! Bog poživi našega Andreja! Živio!